

European Survey on
Language Competences

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Vzgojni slog staršev in učiteljev kot podpora oz. ovira otrokovim učnim dosežkom

dr. Tina Rutar Leban
Pedagoški inštitut

PEDAGOŠKI INŠTITUT

Pomen vzgojnega sloga za otrokov razvoj

- vzgojni slog = sklop socializacijskih postopkov, ki jih v odnosu z otrokom uporablja starš ali drugi odrasli, ki otroka vzgaja
- otrokov razvoj ni odvisen le od sloga vzgoje staršev
- Raziskave kažejo, da je vzgojni slog v družini razmeroma pomemben dejavnik otrokovega razvoja:
 - povezanost med osebnostjo mladostnika in vzgojnim slogom v družini se giblje okoli 0,30 (Musek, 1995)
 - vzgojni slogi staršev pojasnijo od 4% do 16% variance otrokove prilagojenosti (Zupančič, Podlesek in Kavčič, 2004).

Povezave vzgojnega sloga z dosežki

- avtoritativni vzgojni slog staršev se povezuje z ugodnim pojmovanjem sebe ter tudi višjo učno uspešnostjo (Baumrind, 1991)
- Višji dosežek na IQ testu v mladostništvu (glede na dosežek v otroštvu) se pozitivno povezuje z dopuščanjem večje samostojnosti mladostniku s strani staršev (McCall, Applebaum in Hogarthy, 1973)
- učenci avtoritarnega učitelja so izkazovali bolj negativna prepričanja o svoji učinkovitosti, nižja je bila tudi njihova pripravljenost za šolsko delo (Walker, 2008)

Namen prispevka

- predstaviti, kako vzgojo svojih staršev doživljajo petnajstletniki v Sloveniji
- analizirati povezave med vzgojnim slogom v družini in dosežki mladostnikov v raziskavi PISA 2006
- analizirati povezave med vzgojnim slogom v družini in dosežki mladostnikov v raziskavi ESLC 2011

Metoda

PISA 2006

- 6909 petnajstletnikov
- uporabili smo vprašalnik o vzgoji doma (26 postavk), ki je bil sestavljen v okviru raziskave PISA

ESLC 2011

- 1041 devetošolcev
- Uporabili smo Vprašalnik o odnosih s starši – VOS (Kozina, Rožman in Rutar Leban, 2010)

Rezultati PISA 2006 – odgovori mladostnikov

<i>Kako pogosto se zgodi naslednje?</i>	<i>Pogosto oz. zelo pogosto</i>
Starši so ljubeči do mene.	80,4 %
V težavah se vedno lahko zanesem na starše.	78,6 %
Starši mi z dejanji pokažejo, da me imajo radi.	78,2 %
Starši me pohvalijo.	67,7 %
Starši me vprašajo za mnenje, ko odločajo o nečem kar me zadeva.	72,6 %
Starši mi pojasnijo, kaj pričakujejo od mene.	70,2 %
Starši poslušajo moje mnenje.	67,7 %
Starši se jezijo name.	25,9 %
Starši me kritizirajo.	19,8 %

Rezultati PISA 2006 – odgovori mladostnikov

<i>Koliko se strinjaš z naslednjimi trditvami?</i>	<i>Strinjam se oz. popolnoma se strinjam</i>
Moji starši se radi družijo z mano.	89,3 %
Moji starši so ponosni na to, kar počnem.	87,3 %
Moji starši poskrbijo, da vem, da me cenijo.	85,4 %
Moji starši opazujejo kako se vedem, preden mi zaupajo več odgovornosti.	75,8 %
Pomembno je, da izpolnim pričakovanja svojih staršev.	69,7 %
Moji starši me radi nadzirajo.	57,4 %
Moji starši pričakujejo, da se bom ravnal/a po njihovih željah.	50,2 %
Moji starši mi dovolijo, da se družim le s tistimi prijatelji, za katere mislijo, da dobro vplivajo name.	43,3 %

Rezultati PISA 2006 – povezave z dosežki

Postavka	MAT.	BP	NAR.
Starši me vprašajo za mnenje, ko odločajo o nečem, kar me zadeva.	0,14	0,17	0,15
Starši želijo vedeti, kam grem in kaj počnem.	0,13	0,14	0,15
Moji starši pričakujejo, da se bom ravnal/a po njihovih željah.		-0,12	
Moji starši mi dovolijo, da se družim le s tistimi prijatelji, za katere mislijo, da dobro vplivajo name.	-0,21	-0,25	-0,23
Pomembno je, da izpolnim pričakovanja svojih staršev.	- 0,12	-0,15	-0,14

Rezultati ESLC 2011 – povezave z dosežki

Postavka	Bralna pismenost v angleščini
Starši me pogosto primerjajo z drugimi.	0,22
Moji starši so strogi.	0,19

Zaključki

Slovenija

- Petnajstletniki v Sloveniji so deležni dokaj veliko pozornosti in topline s strani staršev.
- Približno polovica petnajstletnikov v Sloveniji poroča o pogostem nadzoru staršev tudi na tistih področjih življenja, za katera bi pričakovali, da bodo o njih avtonomno odločali.
- Povezave med posameznimi značilnostmi vzgojnega sloga doma in dosežki otrok so nizke, najvišje se značilnosti vzgojnega sloga povezujejo z dosežki bralne pismenosti.

Zaključki

- V pozitivni smeri se z dosežki v največji meri povezuje postavka o participaciji otrok pri odločitvah, ki jih zadevajo.
- V negativni smeri se z dosežki v največji meri povezujejo postavke, ki se nanašajo na uveljavljanje moči in nadzor s strani staršev.
- Kljub temu, da so povezave med posameznimi značilnostmi vzgojnega sloga doma in dosežki otrok so nizke, bi veljalo v prihodnje podrobneje raziskati povezanost večje oz. manjše stopnje avtonomije v vzgoji z znanjem oz. različnimi kompetencami otrok.